

deinde verò etiam in iudiciis, tum si cuiusdam modi appareat is, qui dicit, tum si erga se existimare se habere quodammodo ipsum, tum verò si etiam ipsi affecti quodammodo sint. Ac cuiusdam quidem modi apparere oratorem, vilius in consiliis est: affectum verò esse aliquo modo audire, in iudiciis. Non enim eadem videntur amantibus, & odio habentibus, neque irascentibus, & leniter se habentibus: sed aut omnino diuersa, aut magnitudine diuersa. Amanti enim is, de quo habet iudicationem, aut non iniuste agere, aut parum videtur iniuste agere. Odio autem habenti, contrarium. Et cupienti quidem, & bene speranti, si sit futurum iucundum, etiam fore, & bonum fore videtur. Affectus verò experti, & dubitanti contrarium. Cur igitur ipse sint fide digni, qui dicunt, tres sunt causæ. Tot enim sunt, propter quæ fidem præstamus præter demonstrationes, nempe prudentia, & virtus, & beneuolentia. Nam falsum sequuntur in iis, de quibus dicunt, vel consultant, aut proter omnia hæc, aut propter horum aliquid. Aut enim propter imprudentiam non rectè id opinantur: aut opinantes rectè, propter improbitatem, quæ videntur, non dicunt, aut prudentes quidem, & probi sunt, sed non beneuoli. Itaque contingit, vt optima consilia non dent, qui ea cognoscunt. Et præterea nihil est. Necessè igitur est, qui omnia videatur hæc habere, eum esse apud auditores fide dignum. Iam vnde prudentes, & probi appareant, ex iis, quæ de virtutibus explicata sunt, sumendum est: ex iisdem enim & alterum aliquis, & se ipsum comparabit talem. De beneuolentia autem, & amicitia in iis, quæ pertinent ad affectus, dicendum nunc est. Sunt verò affectus, per quos cum se immutent, differunt in iudicationibus quos sequitur molestia, & voluptas, vt ira, misericordia, metus, & quæcunque alia eiusmodi, & his contraria. Oportet autem diuidere ea, quæ de vnoquoque trahentur, in tria, vt quærat, exempli causa, de ira, tum quomodo affecti iracundi sint, tum quibus consueuerint irasci, tum in quibus. Si enim vnum, vel duo teneamus ex his, & non omnia, fieri non poterit, vt irâ excitemus. Similiter verò etiam de aliis. Quæmadmodum igitur, & in iis, quæ antè dicta sunt, descriptimus propositiones: sic etiam in iis faciemus, & diuidemus eo, qui dictus est, modo.

A εἶτα δὲ καὶ ἐν ταῖς δίκαις, τὸ, τε ποῖόν τινα φάινεται τὸν λέγοντα, καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν ὑπολαμβάνειν ἔχειν πως αὐτὸν πρὸς δὲ ταῦτοις, ἐὰν καὶ αὐτοὶ διακείμενοί πως τυγχάνωσι. τὸ μὲν οὖν ποῖόν τινα φάινεται τὸν λέγοντα, χρησιμώτερον εἰς τὰς συμβουλάς ἐστὶ τὸ δὲ διακείσθαι πως τὸν ἀκρατίῳ, εἰς τὰς δίκαις· οὐ γὰρ ταῦτα φάινεται φιλοσοφία καὶ

B μισοσύνη, οὐδ' ὀργισμένοις καὶ παροῦσι ἔχουσιν· ἀλλ' ἡ τὸ παρὰ πῶς ἔτερε, ἢ καὶ τὸ μέγεθος ἔτερε· τῷ μὲν γὰρ φιλοῦντι, πρὸς δ' ποιῆται πῶς κρίσιν, ἢ ἐκ ἀδικίῃν, ἢ μικρὰ δίκαια ἀδικίῃν τῷ δὲ μισοῦντι, τοῦ ἀπαιτίου· καὶ τῷ μὲν ὀρθοῦ μωρῷ καὶ δὲ ἐλεπιδιόντι, ἐὰν ἢ τὸ ἐσόμνον ἡδύ, καὶ ἔσεται, καὶ ἀγαθὸν ἔσται, φάινεται· τῷ δ' ἀπαιτεῖ καὶ συχραίνοντι, τοῦ ἀπαιτίου. τῷ μὲν οὖν αὐτῶν ἔτι πρὸς τῶν λέγοντας, πρὸς δὲ τὰ ἀπια. τοσαῦτα γὰρ ὅσα δὲ ἀπαιτούμεν, ἔξω ἔτι δόξασί εἰσιν. ἔστι δὲ ταῦτα, φρόνησις καὶ ἀρετὴ καὶ δύνεια· διαψεύδονται γὰρ πρὸς ὧν λέγουσιν, ἢ συμβουλεύουσι, ἢ διὰ πάντα ταῦτα, ἢ διὰ τούτων πῶς γὰρ δι' ἀφροσύνην ἐκ ὀρθῶς τὸ τοῦ δόξασί εἰσιν· ἢ δόξασί οὐκ ὀρθῶς, διὰ μοχθηρίαν οὐ τὰ δόκοντα λέγουσιν· ἢ φρόνησις μὴ καὶ

D ὀπτικῆς εἰσιν, ἀλλ' ἐκ δύνειο διὰ πρὸς ἐν δέχεται μὴ τὰ βέλτεστε συμβουλεύειν γινώσκοντας. καὶ παρὰ ταῦτα οὐδὲν ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀπαντα δόκοντα ταῦτ' ἔχειν, ἔτι τοῖς ἀκροατοῖς πρὸς ὧν μὴ τὸν μὲν φρόνημοι καὶ ἀσυνετοὶ φαίενται, ἐκ τῶν πρὸς τὰς ἀρετῶν δημημόνων ληπτέον· ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ καὶ ἔτερον πρὸς, μὲν ἑαυτὸν κρατακνεύσασθε

E τοιοῦτον. πρὸς δὲ δύνειας καὶ φιλίας, ἐν ταῖς πρὸς τὰ πάθη λεπτέον γὰρ. ἔστι δὲ τὰ πάθη, δι' ὅσα μεταβάλλοντες, διαφέρεισι πρὸς τὰς κρίσεις, εἰς ἑπτα μὲν καὶ κινήσασθαι, ὅς ὀργή, φόβος, φέβος, καὶ ὅσα ἄλλα ταῦτα, καὶ τὰ τούτοις ἐναντία. δὲ δὲ διαφέρειν τὰ πρὸς ἑκαστον εἰς πρὸς λέγω δὲ, ὅς πρὸς ὀργῆς, πῶς τε διακείμενοι ὀργίλοι εἰσὶ, καὶ τίσιν εἰσὶ σὺν ὀργίσεισθαι, καὶ ὅπῃ τοῖσι· εἰ γὰρ, τὸ μὲν ἔστι ἢ τὰ δύο ἔχοντα τούτων, ἅπαντα δὲ μὴ, ἀδύνατον αἰετὴ πῶς ὀργίλοι ἐμποιεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ὅπῃ ἔστι ἄλλαν· ὡς περ οὐ καὶ ὅπῃ ἔστι πρὸς εἰρημόνων διεγείσασθαι τὰς πρὸς τῶν, οὕτω καὶ ὅπῃ τούτων ποιήσασθαι καὶ δέλεον τὸν εἰρημόνων ἔσονται.